

Boeren in bedrijf

Het Bernhovenpad voert door buurtschap Hengstheuveld, via slingerende wegen met monumentale (woon)boerderijen erlangs. Vanaf ongeveer 1200 werd het landschap hier gevormd door het potstalsysteem. Boeren verspreiden opgepotte mest van hun dieren in het voorjaar over de akkers, dicht bij de boerderijen. In de lage beekdalen lagen de wei- en hooilanden. En richting het noorden en oosten graasden schapen en jongvee. Die woeste gronden groeiden mee met het groter wordende buurtschap, waardoor een uitgestrekt heidegebied ontstond. Rond 1880 kwamen er ladingen goedkope wol uit Australië naar Europa, oogsten mislukten jaren achter elkaar en kunstmest werd uitgevonden. Daardoor stopten de boeren met het potstalsysteem. Grote boerengezinnen deelden hun percelen op om ruimte te creëren voor de nieuwe generatie, met dichte lintbebouwing als gevolg. Na de grote ruilverkaveling in 1975 werden de meeste boerderijen enkel nog gebruikt als woning, en tegenwoordig zijn er nog maar een paar echte agrariërs over.

foto Lieke Dekkers

Udensedreef

Je verlaat de heide via zanderige boswegen, met her en der houtwallen ernaast. Over deze paden werden bijna 700 jaar lang schapen en jongvee gedreven. De houtwallen dienden als wegfazetting, om te voorkomen dat de dieren de akkers op renden voor een lekker hapje. Ze bestaan uit eikenbomen en doorn- en stekelvormende struiken zoals meidoorn, wegedoorn, hondsroos en sleedoorn. Via oude akkers kom je in een halfopen landschap en daar vervolg je je route via de Udensedreef. Richting het zuiden zie je dichte bebouwing: boerderijen met kleine percelen, die zo kenmerkend zijn voor dit buurtschap.

Voortweg

Een voort is een doorwaadbare plaats in een riviertje of stroompje, dus waarschijnlijk was het vroeger nat op de plek waar nu de Voortweg loopt. De witte boerderij op de hoek vormde ooit het buitenverblijf van de Udense Kruisheren: katholieke kloosterlingen die vanaf de zeventiende eeuw bijgedragen hebben aan het lokale onderwijs en de gemeenschap. Even verderop staat een monumentale kortgevelboerderij. Dit type boerderij komt vaker terug in het buurtschap, maar nergens in deze originele staat. De route gaat verder langs woningen omringd door weelderig groen, tot aan het eindpunt bij ziekenhuis Bernhoven.

Het Bernhovenpad

Het Bernhovenpad is in 2013 door de toenmalige gemeente Uden aangeboden aan Bernhoven, ter gelegenheid van de opening van het ziekenhuis. Want gezondheid en natuur gaan hand in hand, en een wandeling in de buitenlucht is goed voor iedereen. Zowel de korte als de lange route voeren door verschillende landschappen: van bos tot beekdal en van heide tot agrarische grond. Dat wordt genieten in het groen, aan de rand van Uden.

Wandelroutes in Uden nabij
ziekenhuis Bernhoven

Gratis
folder

Bernhovenpad

foto Ely van der Vring

Deze route is tot stand gekomen in samenwerking met

ivn natuur
educatie
Uden

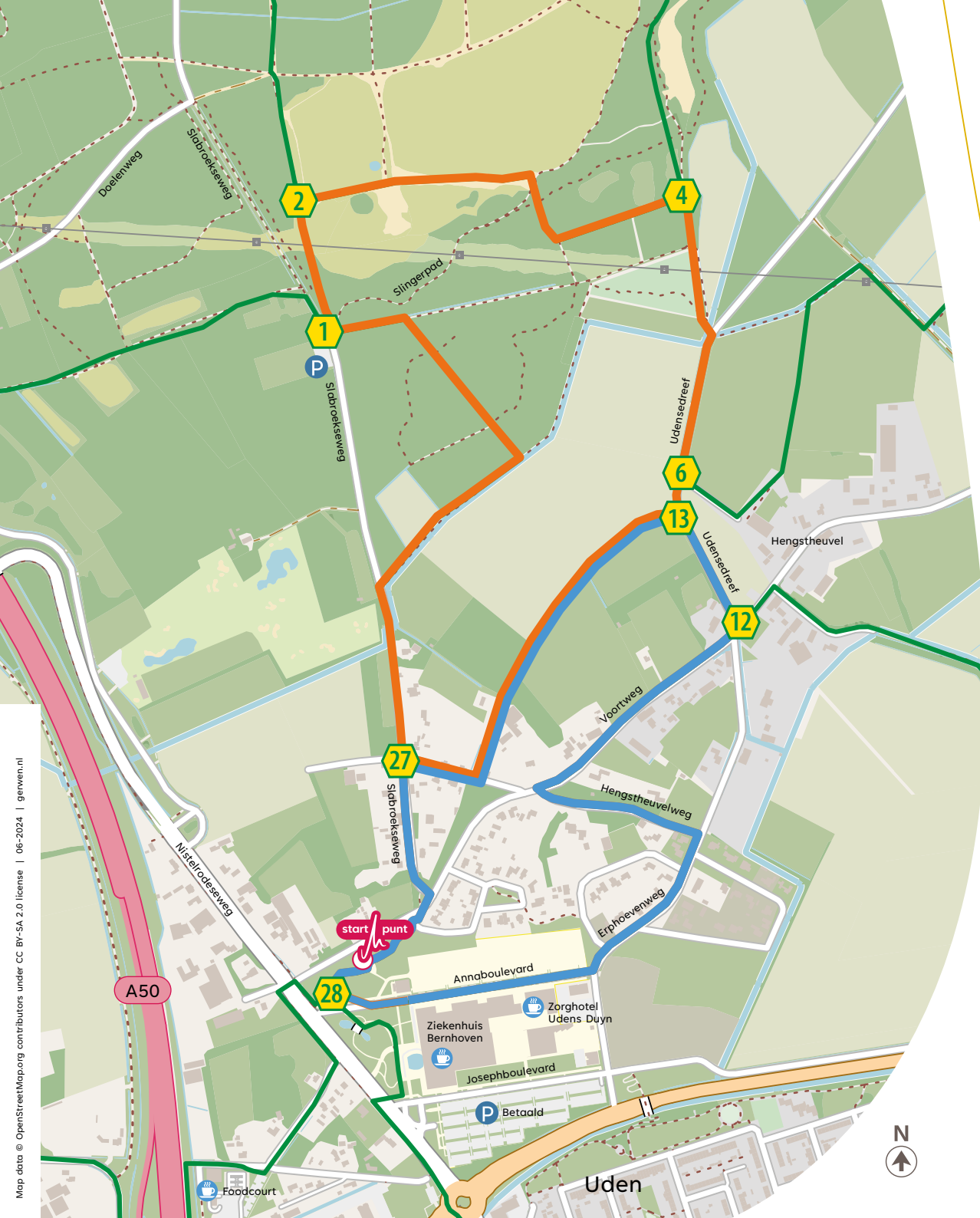
Streek om te zijn

Er is nog véél meer te beleven in Maashorst. Check de agenda en stel je eigen programma samen. Informatie en inspiratie vind je op www.exploremaashorst.nl.

Streek om te zijn

Slabroekseweg

Nog maar net op de Slabroekseweg, zie je tussen de moderne huizen ook historische panden staan. Zo'n 150 jaar geleden woonden hier de zogenaamde keuterboertjes, die leefden van de opbrengst van hun eigen, kleine boerderij en werkten als dagloner bij grotere boeren. De bossen waar je langsloopt behoren tot de oudste van Uden, en herbergen vele spechtsoorten, paddenstoelen en mossen. Eerder bestond het gebied uit woeste heidegrond, maar rond de Eerste Wereldoorlog begon men met het aanplanten van snelgroeïende bomen. De kolenmijnen in Limburg hadden stuthout nodig, dus in en rond Uden werd ruim 400 hectare hei ontgonnen en bebost. Dat proces duurde tot in de jaren '60. Toen werd in Groningen aardgas gevonden en gingen de mijnen in Limburg dicht. Het stuthout werd overbodig en natuurbeheerders pleitten voor een terugkeer van de heide. In 1970 werden er daarvoor rijkssubsidies beschikbaar gesteld, met als resultaat het huidige landschap waarin bos en hei elkaar afwisselen.

Slabroekse bergen

Laat je verrassen door het weidse landschap, terwijl je de Slabroekse bergen oploopt. Je ziet hier vooral struikheide en dopheide, met her en der een berk of grove den. Elk jaar knippen en zagen vrijwilligers nieuwe boompjes af om het heidegebied open te houden. Ook taurossen en Exmoorpony's dragen daar met hun natuurlijke graasgedrag aan bij. Een enkele boom mag blijven staan, als zang- of uitkijkpost voor vogels als de boomleeuwerik of de boompieper.

Routes

Het Bernhovenpad begint bij het bord in het park naast ziekenhuis Bernhoven. Je kiest uit twee routes: een korte van 2 kilometer via de blauwe bordjes met 'Bernhoven eekhoorn', of een wat langere van 4 kilometer via de oranje bordjes. Van beide routes is er een comfortabele en een avontuurlijke variant. De comfortabele variant, aangeduid met de C, loopt over verharde of halfverharde paden en is rolstoeltoegankelijk. De avontuurlijke variant, aangeduid met de A, gaat gedeeltelijk over zandpaden door bos en heide. Deze wandeling is toegankelijk met een aangepaste rolstoel met brede banden, die in het ziekenhuis geleend kan worden.

Wandelknooppunten blauwe route 2 kilometer

28 - 27 - 13 - 12 - 28

Wandelknooppunten oranje route 4 kilometer

28 - 27 - 1 - 2 - 4 - 6 - 13 - 12 - 28

